

Strakonický dudák

- Autor: Josef Kajetán Tyl
- Literární žánr: divadelní hra
- Literární druh: drama
- Časoprostor: 1. polovina 19. století, Čechy a zahraničí (jižní Čechy, okolí Strakonic)
- Kontext autorovy tvorby (v jakém období působil): 1. polovina 19. století
- Kompozice: chronologická, 3 jednání

Životopis autora

- Český spisovatel, básník, dramatik, novinář, herec, režisér a právník
- Považovaný za jednoho z nejvýznamnějších představitelů českého romantismu
- Proslavil se svým literárním dílem, zejména divadelními hrami
- Začal svou literární kariéru jako básník a novinář, přispíval do českých časopisů a novin
- Jeho dílo bylo ovlivněno romantismem (bývalý populární literární směr v Evropě)
- Nejslavnější hra je Strakonický dudák, která je považována za českou národní komedii
- Angažoval se v divadle jako herec, ředitel a divadelní ředitel
- Další díla: Fidlovačka, Český granát

Formální znaky

- Jedná se o divadelní hru, konkrétně o veselohru s prvky pohádky a legendy
- Dílo je rozděleno do jednotlivých obrazů a jednání, které postupně vyprávějí příběh a vykreslují jednotlivé situace
- Dialogy mezi postavami jsou hlavním prostředkem vyjádření příběhu a charakterů postav
- Jazyk je převážně český, ale obsahuje také některé archaické výrazy a nářečí.
- Dílo je plné různých komických situací, slovního humoru a satiry na tehdejší společnost
- Hra má také morální rozměr, kterým je zdůrazňována hodnota pravého umění, síla lidového společenství a vítězství dobra nad zlem

Postavy

- Švanda: hlavní postava. Dobrosrdečný, lehkomyslný, snadno ovlivnitelný, důvěřivý, z počátku nezkušený, chudý, naivní poté bohatý – během děje se mění, v závěru projeví vlastenectví.
- Kalafuna: přátelský, vlastenec, pracovitý, spokojený doma, má svou rodinu, pomáhá Dorotce hledat Švandu.
- Dorotka: odvážná, věrná, samostatná, zamilovaná, obětavá, poctivá.
- Vocilka: pokrytec, podvodník, jde mu jen o zisk, představuje odklonění od českého života.
- Zulika: princezna, povýšená, myslí si, že peníze zmůžou vše.
- Rossova: lesní panna, matka Švandy, milující, ochotná.
- Trnka: otec Dorotky, nechce ji provdat za Švandu, protože nemá peníze.

Jazykové prostředky

- Metafora (děravý svět), archaismus (Kunštýr), personifikace (přiletěla pověst)
- Víly mluví ve verších
- Vocilka světácky
- Kalafuna, Švanda a Dorotka mluví rčením, úslovím

Témata, motivy

- Cena vlastního domova, morálka člověka
- Láska, vlast, bohatství

Tropy a figury

- Elipsa – já měl v kolíbce
- Apoziopeze – až tedy přijde domů
- Ironie – půjde pro vodu s cedníkem

Obsah díla

Švanda se vydává do světa, aby vydělal peníze a mohl si vzít Dorotku. Jeho matka Rossova umožní, aby byly začarovány jeho dudy. Švanda tedy svým hraním každého rozveselí a roztančí. Žádné peníze si ale neušetří, protože do hry se vmíchá Vocilka, který chce Švandovi "pomáhat" vydělávat peníze. Díky němu se Švanda dostane k princezně Zulice, kterou vyléčí z nemoci. Zulika si chce Švandu vzít. Švanda ale miluje Dorotku, jež se s Kalafunou vydala na cestu, aby Švandu našli a odvedli domů. Švanda i Dorotka se dostali do potíží s královskou rodinou. Rosova jim pomáhá. Vše dobře končí, Švanda se vrací s Dorotkou do vesnice.

Další autoři působící v tomto období (1. polovina 19. století)

- Karel Hynek Mácha – Máj
- Karel Havlíček Borovský – Král Lávrá
- Karel Jaromír Erben – Kytice
- Honoré de Balzac – Otec Goriot
- Božena Němcová – Babička